

คู่มือการป้องกันและระงับอัคคีภัย
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์	1
3. ขอบเขตการทำงาน	2
4. ข้อมูลพื้นฐานของสถานที่	2
ลักษณะโครงสร้างอาคาร	
การใช้งานอาคาร	
ทรัพยากรบุคลากรและผู้ใช้งาน	
ระบบความปลอดภัย	
5. การป้องกันและลดความเสี่ยง	3
การตรวจสอบอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย	
มาตรการลดความเสี่ยงจากแหล่งกำเนิดไฟ	
6. คำนิยาม	4
7. แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย	4
แผนการปฏิบัติก่อนเกิดเหตุอัคคีภัย	
แผนการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย	
แผนการปฏิบัติภายหลังเพลิงสงบ	
แผนผังทางหนีไฟ	14
ภาคผนวก	
แบบรายงานเหตุการณ์เพลิงไหม้	
แบบบันทึกการตรวจสอบทรัพย์สิน เมื่อเกิดอัคคีภัย	
เอกสารเกี่ยวกับอัคคีภัยที่เกี่ยวข้อง	

1. หลักการและเหตุผล

ตามกฎหมายกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และ สภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.2555 ข้อ 4 กำหนดให้สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่สิบคนขึ้นไป นายจ้างต้องจัดให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ในสถานประกอบกิจการประกอบด้วย การตรวจตรา การอบรม การรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย การดับเพลิง การอพยพหนีไฟ และการบรรเทาทุกข์ โดยให้นายจ้างจัดเก็บแผน ป้องกันและระงับอัคคีภัย ณ สถานประกอบกิจการพร้อมที่จะให้พนักงานตรวจสอบความปลอดภัยตรวจสอบได้

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการป้องกันและระงับอัคคีภัยเนื่องจากมีบุคลากร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา นักเรียนโรงเรียนสาธิต และบุคคลภายนอกที่เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงานรวมถึงเอกสารต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งเชื้อเพลิงเป็นอย่างดี หากไม่มีการตรวจตราอย่างระมัดระวังอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย ทั้งนี้เพื่อเป็นการระงับเหตุได้อย่างทันท่วงที สำนักวิทยบริการ จึงได้จัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยขึ้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม การรองรับเหตุการณ์เมื่อเกิดเพลิงไหม้ การเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงต่ออัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น หรือหากเกิดขึ้นแล้วให้สามารถระงับเหตุได้อย่างทันท่วงที ต่อภาวะฉุกเฉินจากการเกิดอัคคีภัย ช่วยป้องกันและรักษาความปลอดภัยด้านอัคคีภัยได้ รวมถึงการจัดให้มีการซ้อมแผนการระงับอัคคีภัยและการอพยพหนีไฟ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้บุคลากรได้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักถึงอันตราย ที่เกิดจากอัคคีภัย ตลอดจนสามารถปฏิบัติตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อควบคุมและป้องกันความเสียหายและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สิน สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม
- (2) เพื่อลดอัตราความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม
- (3) เพื่อเตรียมความพร้อมการรับมือเหตุการณ์เกิดเพลิงไหม้อาคารบรรณราชนครินทร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม และอื่น ๆ ทั้งก่อนและหลังเกิดเหตุ
- (4) เพื่อให้บุคลากรของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม เกิดความตระหนัก มีความพร้อม ความมั่นใจและช่วยเหลือตนเองได้อย่างปลอดภัยเมื่อเกิดอัคคีภัย
- (5) เพื่อสนับสนุนมาตรฐานความปลอดภัยของมหาวิทยาลัยนครพนม

3. ขอบเขตการทำงาน

แผนการป้องกันและระงับอัคคีภัยใช้เฉพาะกรณีเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยภายใน
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

4. ข้อมูลพื้นฐานของสถานที่

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สำคัญของมหาวิทยาลัยนครพนม โดยมีบทบาทหลักในการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศแก่นักศึกษา คณาจารย์ บุคลากร และผู้ใช้บริการทั่วไป อาคารของสำนักวิทยบริการได้รับการออกแบบมาเพื่อรองรับการใช้งานที่หลากหลาย ทั้งในด้านการศึกษ การค้นคว้าวิจัย และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

ลักษณะโครงสร้างอาคาร

- (1) อาคารของสำนักวิทยบริการตั้งอยู่ในพื้นที่ส่วนกลางของมหาวิทยาลัย เพื่อให้สะดวกต่อการเข้าถึง
- (2) ประกอบด้วยพื้นที่บริการหลายส่วน เช่น ห้องอ่านหนังสือ ห้องประชุม ห้องคอมพิวเตอร์ หนังสือ วารสาร งานวิจัย เป็นต้น
- (3) มีจำนวนชั้นและขนาดพื้นที่ที่รองรับการใช้งานได้อย่างเหมาะสม พร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน

การใช้งานอาคาร

- (1) เปิดให้บริการทุกวัน โดยมีผู้ใช้งานหมุนเวียนในแต่ละวันจำนวนมาก
- (2) มีการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศสำคัญ เช่น หนังสือ วารสาร และสื่อดิจิทัล
- (3) มีการติดตั้งอุปกรณ์และระบบสนับสนุนการทำงาน เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์มัลติมีเดีย

ทรัพยากรบุคลากรและผู้ใช้งาน

- (1) ประกอบด้วยบุคลากรประจำที่มีความเชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ การบริหารจัดการ และเทคโนโลยี
- (2) มีนักศึกษา คณาจารย์ และบุคคลภายนอกเข้ามาใช้บริการเป็นประจำ
- (3) มีการจัดการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้งานอาคารและระบบต่างๆ

ระบบความปลอดภัย

- (1) ติดตั้งระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย เช่น ถังดับเพลิง สัญญาณเตือนไฟไหม้ และแผนผังทางหนีไฟ

(2) มีแผนการตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ

(3) มีการจัดอบรมความปลอดภัยและการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการวางแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย โดยมุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยและความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกเวลา

5. การป้องกันและลดความเสี่ยง

การป้องกันและลดความเสี่ยงจากอัคคีภัยเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยลดโอกาสเกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สิน การดำเนินมาตรการเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยของผู้ใช้งานและความพร้อมของสถานที่ ดังนี้

การตรวจสอบอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย

(1) การติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย

- ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง เช่น ถังดับเพลิง สายฉีดน้ำ ระบบสัญญาณเตือนไฟไหม้ และระบบดับเพลิงอัตโนมัติในทุกชั้นภายในอาคาร เป็นต้น
- แสดงแผนผังทางหนีไฟ และตำแหน่งอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยให้เห็นได้ชัดเจน

(2) การตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์

- ตรวจสอบสภาพการใช้งานของถังดับเพลิง ระบบสัญญาณเตือนภัย และอุปกรณ์ดับเพลิงอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยจัดให้มีการตรวจสอบอย่างน้อยทุก 6 เดือน
- จัดบันทึกผลการตรวจสอบและดำเนินการแก้ไขทันทีในกรณีที่พบอุปกรณ์ชำรุด

(3) การทดสอบการทำงานของระบบป้องกันอัคคีภัย

- ทดสอบระบบสัญญาณเตือนภัยและระบบดับเพลิงอัตโนมัติเป็นประจำเพื่อให้มั่นใจว่าอุปกรณ์พร้อมใช้งาน

มาตรการลดความเสี่ยงจากแหล่งกำเนิดไฟ

(1) การจัดการแหล่งกำเนิดไฟ

- หลีกเลี่ยงการเก็บสิ่งของที่ติดไฟง่าย เช่น กระดาษหรือวัสดุไวไฟ ใกล้แหล่งความร้อน เป็นต้น
- ควบคุมการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าให้เหมาะสมและปลอดภัย

(2) การตรวจสอบระบบไฟฟ้า

- ตรวจสอบระบบไฟฟ้าภายในอาคาร เช่น สายไฟ ปลั๊กไฟ และตู้ควบคุมไฟฟ้า เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากไฟฟ้าลัดวงจร เป็นต้น
- จัดให้มีการซ่อมบำรุงและเปลี่ยนอุปกรณ์ที่ชำรุด

(3) การจัดการพื้นที่เสี่ยง

- จัดระเบียบพื้นที่เก็บสารเคมีหรือวัสดุไวไฟให้ปลอดภัยและมีป้ายเตือนชัดเจน
- สร้างความตระหนักรู้ให้บุคลากรเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม

6. คำนิยาม

ผู้อำนวยการดับเพลิง หมายถึง ผู้บังคับบัญชาสูงสุดภายในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

สำนักวิทยบริการ หมายถึง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย หมายถึง แนวทางปฏิบัติที่จะใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย

ระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย หมายถึง สิ่งที่ทำหรือติดตั้งเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย

7. แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ประกอบด้วยแผนการปฏิบัติ จำนวน 3 แผน ดังนี้

- แผนการปฏิบัติก่อนเกิดเหตุอัคคีภัย
- แผนการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย
- แผนการปฏิบัติภายหลังเพลิงสงบ

7.1 แผนการปฏิบัติก่อนเกิดเหตุอัคคีภัย ประกอบด้วย

7.1.1 แผนการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย เป็นแผนเพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัย เช่น การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม 5 ส. และการจัดบอร์ดนิทรรศการ เป็นต้น

7.1.2 แผนการฝึกอบรม เป็นแผนการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่บุคลากร ซึ่งจะประกอบไปด้วยการฝึกซ้อม การดับเพลิง การฝึกซ้อมการปฐมพยาบาล การฝึกซ้อมการช่วยชีวิต และการฝึกซ้อมการอพยพหนีไฟ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

7.1.3 แผนการตรวจตรา เป็นการตรวจตราเฝ้าระวังป้องกันและขจัดสาเหตุของการเกิดอัคคีภัย ตรวจตราความปลอดภัยและความเรียบร้อยของอาคารสำนักงาน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ โดยให้มีผู้รับผิดชอบ ดังนี้

7.1.3.1 ให้บุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม สำรวจตรวจตราความปลอดภัยบริเวณ สำนักวิทยบริการ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในสถานที่ทำงานของตนเองและบริเวณโดยรอบสถานที่ทำงานของตนเองทั้งก่อนและหลังปฏิบัติงานให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งานได้ดี ตลอดจนจัดการแหล่งสะสมเชื้อเพลิง เช่น กระจาดและวัสดุอื่น ๆ ที่ติดไฟได้ง่าย เป็นต้น

7.1.3.2 จัดทำป้ายสื่อความหมายความปลอดภัย เช่น "ทางหนีไฟ" ต้องเห็นชัดเจน ป้ายข้อความ "ทางเข้า" และ "ทางออก" และป้ายข้อความอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นต้น

7.1.3.3 ทดสอบประสิทธิภาพการทำงานของถังดับเพลิง อุปกรณ์ดับเพลิงภายในอาคารให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยถังดับเพลิงจะต้องมีสารเคมีที่ใช้ในการดับเพลิงตามปริมาณที่กำหนดและเปลี่ยนน้ำยาตามวาระและอายุของน้ำยานั้นและต้องติดตั้งในบริเวณที่เห็นได้ชัดเจน สามารถหยิบใช้งานได้อย่างสะดวกไม่มีสิ่งกีดขวาง

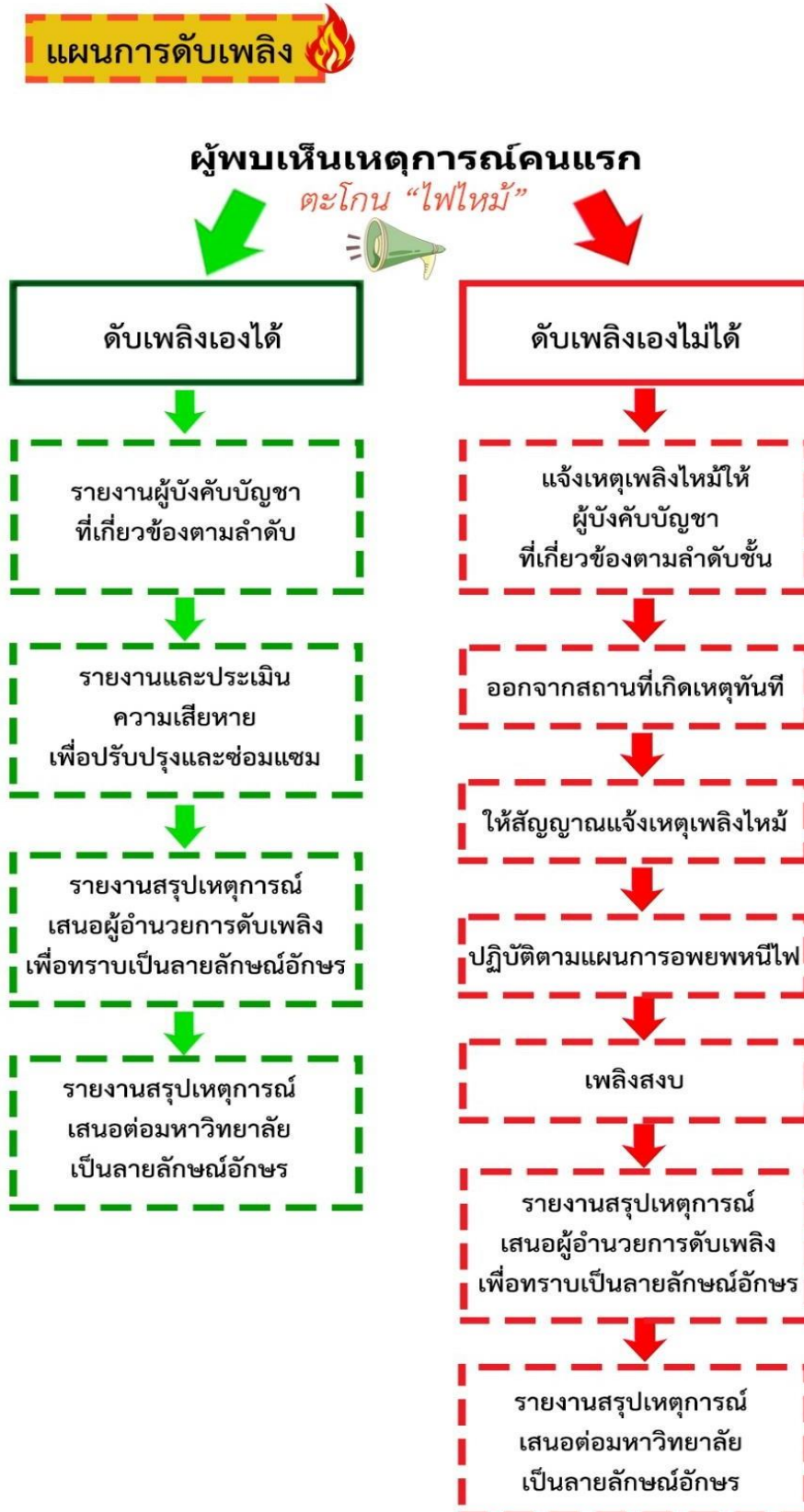
7.1.3.4 จัดทำแผนผังอาคาร เส้นทางอพยพหนีไฟ จุดรวมพล และวิธีการขนย้ายทรัพย์สินให้บุคลากรได้รับทราบ

7.1.3.5 จัดทำหมายเลขโทรศัพท์ของผู้บริหารหน่วยงาน ผู้ดูแลอาคารสถานที่ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย สถานีตำรวจในพื้นที่และสถานดับเพลิงใกล้เคียง

7.2 แผนการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย เป็นแผนเกี่ยวกับการดับเพลิงและลดความสูญเสีย ประกอบไปด้วย แผนการดับเพลิงและแผนการอพยพหนีไฟ

7.2.1 แผนการดับเพลิง : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

ผู้รับผิดชอบในตำแหน่งต่าง ๆ ตามแผนดับเพลิง

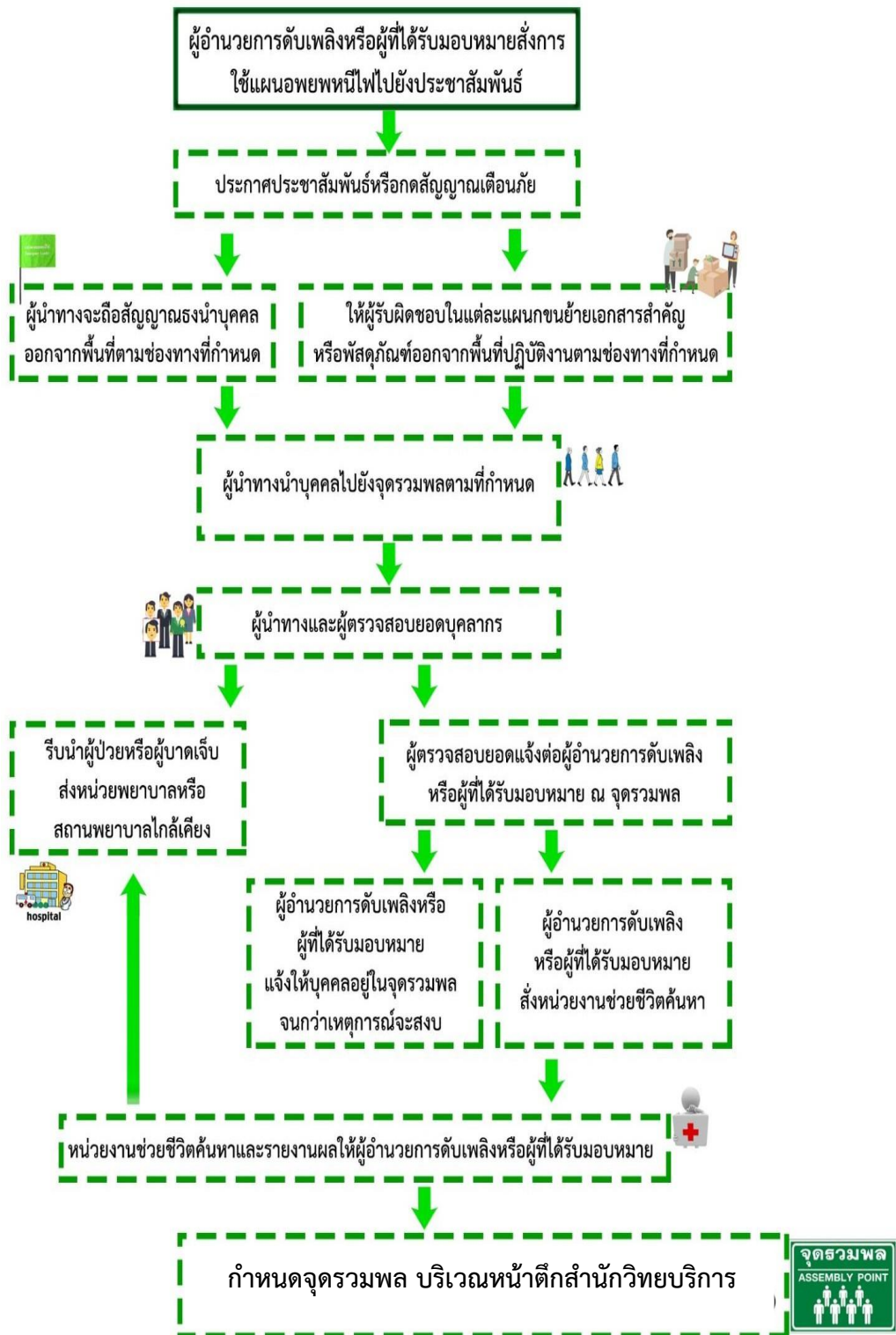

ผู้ปฏิบัติงาน	หน้าที่ความรับผิดชอบ	กำหนดรายชื่อ
ผู้อำนวยการดับเพลิง	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับฟังรายงานต่าง ๆ เพื่อสั่งการใช้แผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการระงับอัคคีภัยและการอพยพหนีไฟ 2. ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. รายงานผลการเกิดเพลิงไหม้ต่อผู้บัญชาการระดับสูง ขึ้นไป 4. ให้ข่าวแก่สื่อมวลชน 	นางรุ่งเรือง สงเคราะห์ ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
ฝ่ายปฏิบัติการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในพื้นที่ให้หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการแยกชุดปฏิบัติการออกเป็น 2 ชุด <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ชุดควบคุมระบบเทคโนโลยี เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในพื้นที่ใดให้ชุดควบคุมระบบเทคโนโลยี ทำการควบคุมระบบเครือข่ายให้ทำงานต่อไปจนกว่าจะได้รับคำสั่งให้หยุดระบบเครือข่าย จากหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ กรณีที่ไม่สามารถเปิดระบบ เครือข่ายได้หรือได้รับคำสั่งให้ปิดระบบเครือข่ายให้ ดำเนินการปิดระบบและให้ไปช่วยการดับเพลิง 1.2 ชุดดับเพลิง เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในพื้นที่ให้ปฏิบัติการภายใต้คำสั่งของหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการหากจำเป็น ต้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยอื่นให้หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการสั่ง ดำเนินการทันทีที่ทราบเหตุเพลิงไหม้ในพื้นที่ตัวเองและให้แจ้งข่าวถึงผู้อำนวยการดับเพลิงและแจ้งศูนย์รวมข่าวสาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 ชุดควบคุมระบบเทคโนโลยี นายสุรณารถ สุพรรณ นายธีรพงษ์ อาชาวัง 1.2 ชุดดับเพลิง นายเนตรพรมมินทร์ พุทธา นายทินวุฒิ ถาวร นายปรีชา อาชาวัง
ฝ่ายไฟฟ้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิง 2. เมื่อเกิดเพลิงไหม้ให้รีบเข้าไปที่เกิดเหตุเพื่อรับคำสั่งตัดไฟจากฝ่ายปฏิบัติการ 	นายทินวุฒิ ถาวร

หน่วยจัดหาและ สนับสนุนการดับเพลิง - ผู้ประสานงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. คอยช่วยเหลือประสานงานระหว่าง ผู้อำนวยการ ดับเพลิง ยามรักษาการณ์และ ผู้เกี่ยวข้อง 2. รับ-ส่งคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิงในการ ติดต่อ ศูนย์ข่าวถ้าได้รับมอบหมาย 3. ส่งการแทนผู้อำนวยการดับเพลิงในกรณีที่ ผู้อำนวยการดับเพลิงมอบหมาย 	<p>นายเนตรพรมมินทร์ พุทธา</p> <p>นายสุนารณ สุพรรณ</p> <p>นายปรีชา อาษาวัง</p>
- เจ้าหน้าที่รักษา ความปลอดภัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้รีบไปยังจุดเกิดเหตุคอยรับคำสั่งจาก ผู้อำนวยการดับเพลิงและหัวหน้าฝ่าย ประสานงาน 2. ปิดกั้นพื้นที่เพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอก ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าก่อนได้รับอนุญาต 3. ควบคุมป้องกันทรัพย์สินที่ฝ่ายเคลื่อนย้าย นำมาเก็บไว้ 	นายทินวุฒิ ภาพร
ฝ่ายเคลื่อนย้าย ภายใน-ภายนอก	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับผิดชอบในการกำหนดจุดปลอดภัยในการ การเก็บวัสดุครุภัณฑ์ 2. อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายขนส่ง วัสดุ ครุภัณฑ์ 3. จัดยานพาหนะและอุปกรณ์ขนย้าย - เคลื่อนย้ายบุคคล 	<p>น.ส.วรปภา เทศประสิทธิ์</p> <p>น.ส.พัฒนภัทร์ ศรีจันทร์</p> <p>นางมลัย แก้วจันทร์หอม</p> <p>น.ส.ปณิดา สุทธิอาจ</p> <p>น.ส.รินนิดา ศรีจันทร์</p> <p>นายทินวุฒิ ภาพร</p>
ฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ - หน่วยติดต่อ ดับเพลิง จากพื้นที่อื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. แจ้งสัญญาณ Safety Order System (SOS) 2. ประสานบุคลากรที่ทราบเหตุเพลิงไหม้ หรือ หน่วย ดับเพลิงจากแหล่งอื่นและต้องการเข้ามา ช่วยเหลือ ดับเพลิงเพื่อให้รายงานตัวต่อ ผู้อำนวยการดับเพลิง เพื่อทำการแบ่งเป็นชุด ช่วยเหลือส่งเสริมการปฏิบัติงาน 3. สำหรับการเกิดอัคคีภัยในบริเวณห้องควบคุม ระบบเครือข่ายชุดดับเพลิงควรมาจากชุดดับเพลิง ในสถานทีนั้น ๆ ผู้ที่มาช่วยเหลือควรช่วยเหลือใน การลำเลียงอุปกรณ์ดับเพลิง 4. คอยคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิงให้คอยอยู่ บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ 	<p>น.ส.พชรพร ตาสว่าง</p> <p>น.ส.กุลนิตย์ เคนศรี</p> <p>น.ส.รุ่งอรุณ กุลหินตั้ง</p> <p>น.ส.นพคุณ ชันบันจง</p> <p>นางกณณิกา โพธิเสน</p>

ศูนย์รวมข่าวสื่อสาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. สื่อสารและติดต่อคอยช่วยเหลือประสานงานระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องตามแผน 2. รับคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิงและติดต่อผ่านศูนย์รวมข่าวสารหรือช่องทางอื่น ๆ เพื่อแจ้งคำสั่งการตาม แผนอพยพหนีไฟ 3. เมื่อทราบข่าวเกิดเพลิงไหม้จะต้องทำการตรวจสอบข่าว 4. แจ้งเหตุเพลิงไหม้ 5. ติดตามข่าว แจ้งข่าวเป็นระยะ ๆ 6. ติดต่อขอความช่วยเหลือ 7. แจ้งข่าวอีกครั้งเมื่อเพลิงสงบ 	<p>นายสุนารณ สุพรรณ นายธีรพงษ์ อาษาวัง น.ส.พชรพร ตาสว่าง น.ส.รุ่งอรุณ กุลหินตั้ง</p>
---------------------	--	--

7.2.2 แผนอพยพหนีไฟ : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

กำหนดจุดรวมพลของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

สถานที่เกิดเหตุ	จุดรวมพล	สถานที่จุดรวมพล
อาคารสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม (อาคารบรรณราชนครินทร์)	จุดรวมพล	บริเวณด้านหน้าตึก สำนักวิทยบริการ

ผู้รับผิดชอบในตำแหน่งต่าง ๆ ตามแผนอพยพหนีไฟ

การกำหนดผู้รับผิดชอบแผนอพยพหนีไฟเพื่อความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากร
ประกอบด้วย

ผู้ปฏิบัติงาน	หน้าที่ความรับผิดชอบ	กำหนดรายชื่อ
ผู้นำทาง	- นำทางบุคลากรและผู้ใช้บริการทุกคน ออกจากพื้นที่เกิดเพลิงไหม้	ชั้น 1 : น.ส.รุ่งอรุณ กุลหินตั้ง ชั้น 2 : น.ส.พชรพร ตาสว่าง ชั้น 3 : นายเนตรพรหมินทร์ พุทธา ชั้น 4 : นายสุรนาถ สุพรรณ ชั้น 5 : นายทินวุฒิ ถาพร
ฝ่ายตรวจสอบ	- ตรวจสอบจำนวนบุคลากรและ ผู้ให้บริการว่ามีกรอพยพหนีออกมา ภายนอก บริเวณปลอดภัย ครบทุกคน หรือไม่	1. น.ส.ปณิดิตา สุทธิอาจ 2. น.ส.นพคุณ ชันบันจง

หน่วยช่วยชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าค้นหาและทำการช่วยชีวิต บุคลากรและผู้ให้บริการที่ยังคงติดค้าง อยู่ในอาคารหรือในพื้นที่ที่เกิดอัคคีภัย - ทำหน้าที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้นและ ติดต่อหน่วยยานพาหนะให้ในกรณีที่ต้องนำส่งโรงพยาบาล 	ชั้น 1 : น.ส.พินัสร์ ศรีจันทร์ ชั้น 2 : น.ส.กุลนิตย์ เคนศรี ชั้น 3 : นายปรีชา อาชาวัง ชั้น 4 : นายธีรพงษ์ อาชาวัง ชั้น 5 : นางมลลย์ แก้วจันทร์หอม
----------------	--	---

7.3 แผนการปฏิบัติภายหลังเกิดเหตุอัคคีภัย

7.3.1 แผนบรรเทาทุกข์

ผู้ปฏิบัติงาน		หน้าที่ความรับผิดชอบ
หัวหน้าทีม ผู้ช่วยทีม	น.ส.วรปภา เทศประสิทธิ์ นางกัณณิกา โพธิ์เสน	ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
หัวหน้าทีม ผู้ช่วยทีม	น.ส.พินัสร์ ศรีจันทร์ น.ส.รินนิตา ศรีจันทร์	การสำรวจความเสียหาย
หัวหน้าทีม ผู้ช่วยทีม	นายทินวุฒิ ถาวร นางกัณณิกา โพธิ์เสน	การรายงานตัวของบุคลากรสำนักวิทยบริการ
หัวหน้าทีม ผู้ช่วยทีม	นายเนตรพรมมินทร์ พุทธา นายสุรณารด สุพรรณ	การช่วยชีวิตและคนหาผู้ประสบภัย
หัวหน้าทีม ผู้ช่วยทีม	นายปรีชา อาชาวัง นายธีรพงษ์ อาชาวัง	การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย ทรัพย์สินและผู้เสียชีวิต
หัวหน้าทีม ผู้ช่วยทีม	น.ส.ปณิดิตา สุทธิอาจ น.ส.พินัสร์ ศรีจันทร์	การประเมินความเสียหายและการรายงาน สถานการณ์เพลิงไหม้
หัวหน้าทีม ผู้ช่วยทีม	น.ส.รุ่งอรุณ กุลหินตั้ง น.ส.พชรพร ตาสว่าง	การช่วยเหลือ สงเคราะห์ผู้ประสบภัย
หัวหน้าทีม ผู้ช่วยทีม	นางรุ่งเรือง สงเคราะห์ น.ส.วรปภา เทศประสิทธิ์	ปรับปรุงแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า หาสถานที่ทำงานชั่วคราวเพื่อให้สถานที่ทำงานสามารถดำเนินงานได้ โดยเร็วที่สุด

7.3.2 แผนการฟื้นฟู

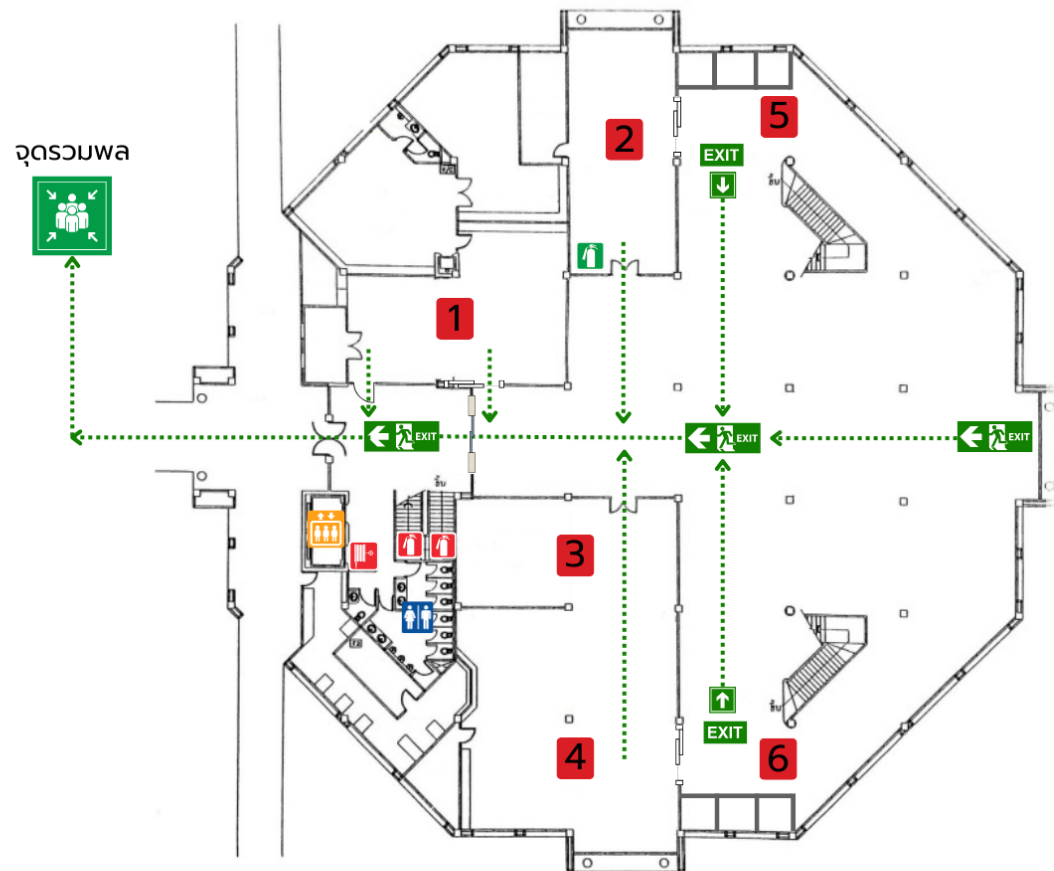
1. โครงการ/กิจกรรม เพื่อนำรายงานผลการประเมินจากทุกด้านจากสถานการณ์จริง มาปรับปรุง แก้ไข โดยเฉพาะแผนการป้องกันอัคคีภัย (ก่อนเกิดเหตุ) แผนปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ (แผนดับเพลิง แผนการอพยพหนีไฟ) แผนการบรรเทาทุกข์ (ทันทีที่เพลิงสงบ) รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไข การมอบหมายตัวบุคคลที่รับผิดชอบในฝ่ายต่าง ๆ ที่ บกพร่องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. โครงการ/กิจกรรม เพื่อร่วมรับแผนฟื้นฟู ได้แก่ โครงการประชาสัมพันธ์สาเหตุการเกิด อัคคีภัยและ แนวทางการป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ โครงการปรับปรุงซ่อมแซมและสรรหาสิ่งที่สูญเสียให้กลับคืน สภาพปกติ โครงการฟื้นฟู สงเคราะห์บุคลากรที่เจ็บป่วยจากเหตุการณ์

แผนผังทางหนีไฟ
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

ชั้น 1

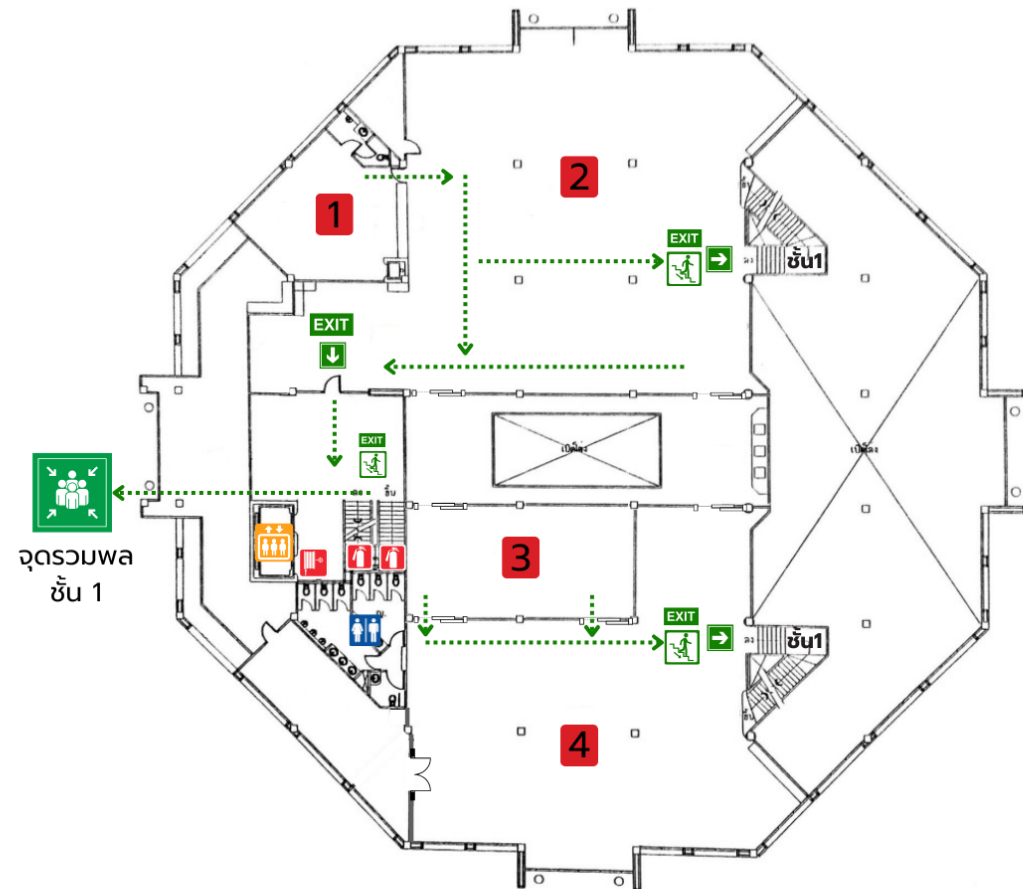
- 1 สำนักงานผู้อำนวยการ
- 2 ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้น
- 3 ห้องวารสาร
- 4 โซน Coworking Space
- 5 ห้องอ่านหนังสือส่วนตัว 1-3
- 6 ห้องอ่านหนังสือส่วนตัว 4-6

แผนผังเส้นทางอพยพ อาคารบรรณราชนครินทร์

ชั้น 2

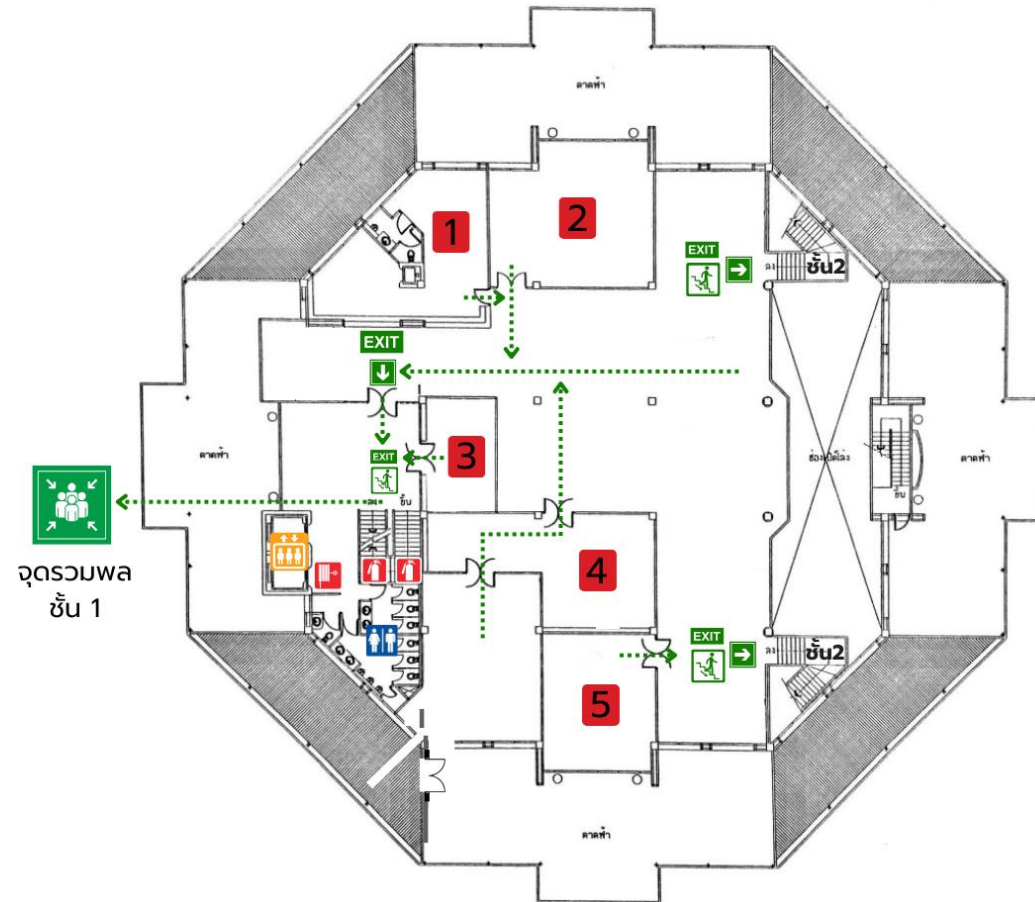
- 1 ห้องบรรณารักษ์
- 2 โซนอ่านหนังสือ
- 3 ห้องอ่านหนังสือ
- 4 โซนอ่านหนังสือ

แผนผังเส้นทางอพยพ อาคารบรรณราชนครินทร์

ชั้น 3

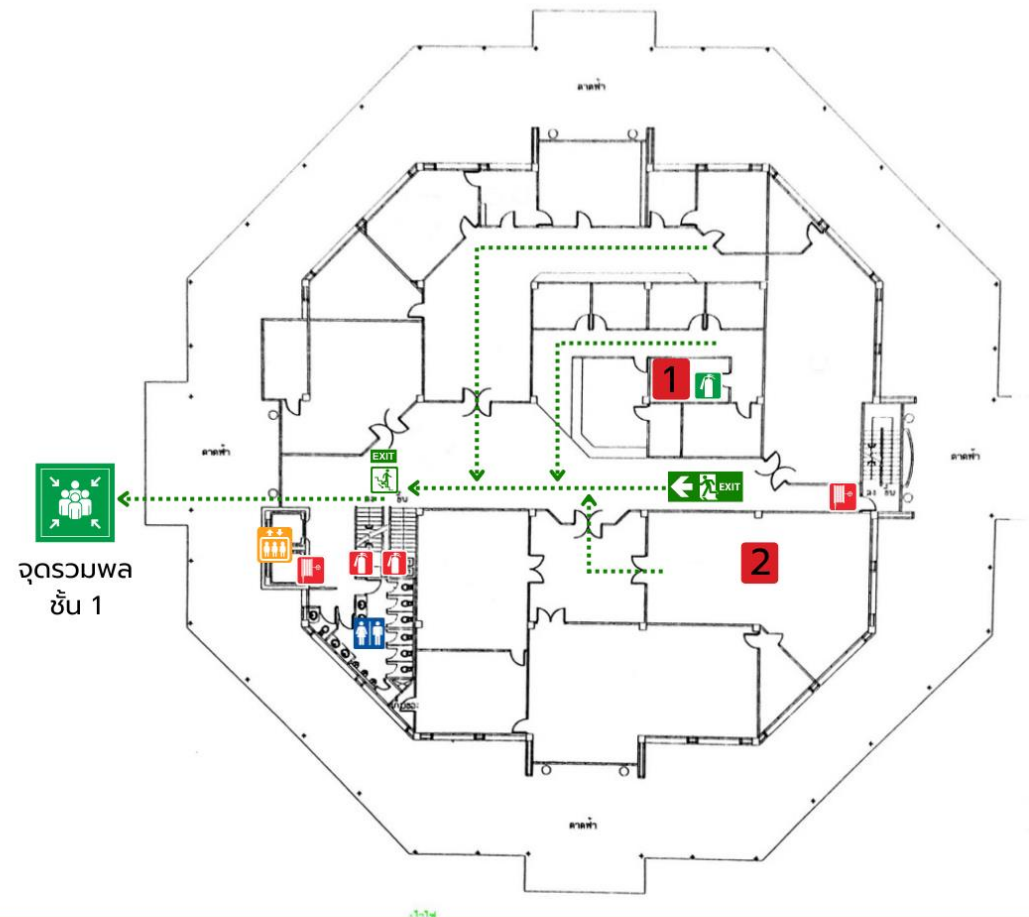
- 1 ห้องบรรณารักษ์
- 2 ห้องภาษาจีน
- 3 ห้องมินิเธียเตอร์
- 4 ห้องกฎหมาย
- 5 ห้องอ้างอิง

แผนผังเส้นทางอพยพ อาคารบรรณราชนครินทร์

ชั้น 4

- 1 ห้องประชุมชั้น4
- 2 ห้องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

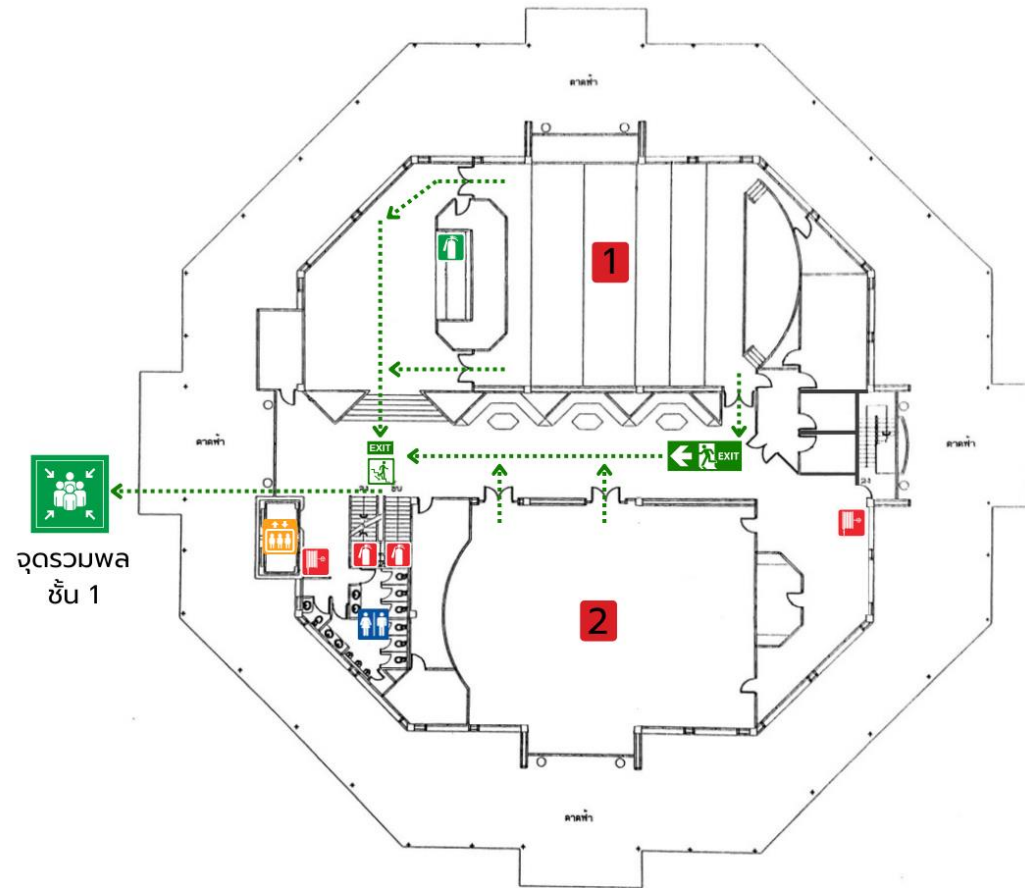

แผนผังเส้นทางอพยพ อาคารบรรณราชนครินทร์

ชั้น 5

1 ห้องบรรยาย 1 (ห้องสไลป)

2 ห้องบรรยาย 2

แผนผังเส้นทางอพยพ อาคารบรรณราชนครินทร์

ภาคผนวก

แบบรายงานเหตุการณ์เพลิงไหม้

แบบฟอร์มรายงานเหตุเพลิงไหม้ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

หน่วยงานที่เกิดเหตุ..... จุดที่เกิดเหตุ.....

เพลิงไหม้เกิดขึ้นในวันที่เดือน.....พ.ศ.เวลาน.

1. รายงานผู้อำนวยการดับเพลิง เวลาน.
2. ทีมดับเพลิงโรงพยาบาล มาถึงเวลาน.
3. ประกาศแจ้งเหตุเพลิงไหม้ (รหัสแดง) เวลาน.
4. ทีมอพยพ/เคลื่อนย้ายเริ่มดำเนินการเวลา.....น.
5. รถดับเพลิงท้องที่ถึงที่เกิดเหตุ เวลา.....น.
6. ทีมค้นหามาถึงที่เกิดเหตุเวลา.....น.
7. เจ้าหน้าที่ตำรวจ มาถึงเวลาน.
8. เพลิงสงบ เวลา.....น.
9. ความเสียหาย ไฟไหม้ลุกลามไปทั้งหมด จำนวนชั้น / ห้อง
10. จำนวนบุคลากรได้รับบาดเจ็บ จำนวนคน ระบุการบาดเจ็บ.....คน
11. จำนวนบุคลากรที่เสียชีวิต จำนวนคน ระบุสาเหตุ.....
12. ทรัพย์สินเสียหายจำนวนทรัพย์สินที่เสียหาย
13. จำนวนอุปกรณ์ดับเพลิงที่ใช้ไปจำนวนเครื่องดับเพลิงเคมีมือถือ ถังแดง..... เครื่อง ถังเขียว.....
เครื่อง อื่นๆ.....
14. สิ่งไหม้ไฟเกิดจากสาเหตุ บุคคล ไฟฟ้า อุบัติเหตุ อื่นๆ
15. เหตุผลของการขยายขอบเขตเพลิงไหม้เวลาในการเข้าผจญเพลิง.....นาที
 - ระยะเวลาแจ้งเหตุนาที
 - เวลาที่เสียไปกับการเดินทางถึงที่เกิดเหตุนาที
 - เวลาที่ปฏิบัติการดับเพลิงนาที

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ผู้รายงาน:

ชื่อ: ตำแหน่ง:

วันที่: ลายเซ็น:

แบบบันทึกการตรวจสอบทรัพย์สิน เมื่อเกิดอัคคีภัย

บันทึกการตรวจสอบทรัพย์สิน เมื่อเกิดอัคคีภัย

จุดรวมพล.....

หน่วยงานที่เกิดเพลิงไหม้.....จุดเกิดเหตุ.....

เพลิงไหม้เกิดขึ้นในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

จำนวนผู้ช่วยในแผนก.....คน จำนวนเจ้าหน้าที่ขึ้นปฏิบัติงาน.....คน ดังนี้

ลำดับ	รายการทรัพย์สิน	แผนก	หมายเหตุ

บันทึกเหตุการณ์ระหว่างเกิดเหตุ

.....

.....

.....

.....

.

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

เอกสารอัคคีภัยที่เกี่ยวข้อง

1. การเกิดไฟ

ไฟเกิดจากการรวมตัวขององค์ประกอบ 3 ประการ ที่รวมตัวกันจนได้สัดส่วน

1. เชื้อเพลิง (FUEL) คือสิ่งที่ติดไฟและลุกไหม้ได้
2. ความร้อน (HEAT) คือ ความร้อนที่เหมาะสมและเพียงพอ สามารถทำอุณหภูมิสูงจนทำให้สารเชื้อเพลิงจุดติดไฟ เช่น สะเก็ดไฟ ลูกไฟจากการเชื่อม เครื่องจักรร้อน ไฟฟ้าช็อต เปลวไฟ บุหรี่ ฟ้าผ่า ฯลฯ
3. อากาศ (OXYGEN) ในบรรยากาศทั่วไปมีออกซิเจน ประมาณ 21 % อยู่แล้ว ซึ่งสามารถทำให้ช่วยติดไฟได้

2. ประเภทของไฟ

1. ประเภท A คือเพลิงที่ไหม้ที่เกิดจากเชื้อเพลิงของแข็ง เช่น ไม้ ผ้า กระดาษ ปอ นุ่น ยาง พลาสติก เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับการดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำสะสมแรงดัน เครื่องดับเพลิงชนิดโฟมสะสมแรงดัน เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง ABC เครื่องดับเพลิงชนิดก๊าซเฉื่อยระเหย ที่ไม่ทำลายมลภาวะ

2. ประเภท B คือเพลิงไหม้ของเหลวติดไฟและก๊าซติดไฟ เช่น น้ำมัน ก๊าซหุงต้ม สารละลาย เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับใช้ดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดโฟมสะสมแรงดัน เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง A B C เครื่องดับเพลิงชนิดคาร์บอนไดออกไซด์ เครื่องดับเพลิงชนิดก๊าซเฉื่อยระเหยที่ไม่ทำลายมลภาวะ

3. ไฟประเภท C สัญลักษณ์ ตัวอักษร C อยู่ในรูปวงกลม พื้นสีฟ้า ตัวอักษรสีดำ สัญลักษณ์ที่เป็นรูปภาพ จะเป็นรูป ปลั๊กไฟที่ลัดวงจรเป็นไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงที่มีกระแสไฟฟ้า เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง A B C เครื่องดับเพลิงชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เครื่องดับเพลิงชนิด ก๊าซเฉื่อยระเหยที่ไม่ทำลายมลภาวะ

4. ไฟประเภท D สัญลักษณ์ ตัวอักษร D อยู่ในรูปดาวห้าแฉก พื้นสีเหลือง ตัวอักษรสีดำสัญลักษณ์ที่เป็นรูปภาพจะเป็นรูป เฟืองโลหะติดไฟ เป็นไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงที่เป็น โลหะลุกติดไฟเครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมี โซเดียม คโครไรด์

5. ไฟประเภท K สัญลักษณ์ตัวอักษร K อยู่ในรูปหกเหลี่ยมด้านเท่า พื้นสีดำ ตัวอักษรสีขาวสัญลักษณ์ที่เป็นรูปภาพ จะเป็นรูปกระทะทำอาหารที่ลุกติดไฟเป็นไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงน้ำมันทำอาหาร น้ำมันพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันเครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำผสมสารโปตัสเซียมอะซิเตท

3. ประเภทของถังดับเพลิง

1. ชนิดผงเคมีแห้ง สามารถดับไฟได้เกือบทุกประเภท A B C ยกเว้น CLASS K ราคาถูก หาซื้อง่าย แต่มีข้อเสียคือเมื่อฉีดออกมาจะฟุ้งกระจาย และเมื่อเราทำการฉีดแล้ว จะฉีดจนหมดหรือไม่หมดถึง แรงดันจะตก ไม่สามารถใช้งานได้อีก ต้องส่งบรรจุใหม่ เป็นถังสีแดง

2. ชนิดเคมีสูตรน้ำ หรือ Low Pressure Water Mist สารเคมีจะเป็นน้ำยาชื่อว่า “ABFFC” ที่ใช้สำหรับการดับไฟได้ดี ไม่เป็นสื่อน้ำไฟฟ้า สามารถดับไฟได้ทุกประเภท A B C และ K ราคาปานกลาง แต่จะแพงกว่าถัง ชนิดเคมีแห้ง เหมาะกับใช้ในบ้าน เนื่องจากสามารถดับไฟที่เกิดจากน้ำมันทอดในครีวเรือนได้ และหากมีการใช้งานแล้ว ฉีดสารเคมีไม่หมด ยังสามารถใช้ต่อจนหมดได้ ยังมีหลายสี แล้วแต่ผู้จำหน่าย ได้แก่ สีฟ้า แสด ตันเลส หรือบางรายใช้สีเขียว

3. ชนิดสารสะอาด หรือ ฮาโลตรอนวัน สารเคมีภายในบรรจุก๊าซ Halotron-1 เมื่อฉีดแล้วจะระเหยไปเอง ไม่ทิ้งคราบสกปรก สามารถดับไฟได้ทุกประเภท A B C เหมาะสำหรับการใช้งานในห้องคอมพิวเตอร์ คลังสินค้า โรงการผลิต ห้องไฟฟ้า ห้องเก็บอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

4. ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) สารเคมีภายในบรรจุก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซที่ฉีดออกมาจะเป็นไอเย็นจัด คล้ายน้ำแข็งแห้ง ลดความร้อนของไฟได้ ไม่ทิ้งคราบสกปรก สามารถดับไฟได้ทุกประเภท B C เหมาะสำหรับการใช้งานในห้องเครื่องจักร Line การผลิตอุตสาหกรรมอาหาร เป็นถังสีแดง ปลายกระบอกระบายน้ำจะใหญ่ๆ

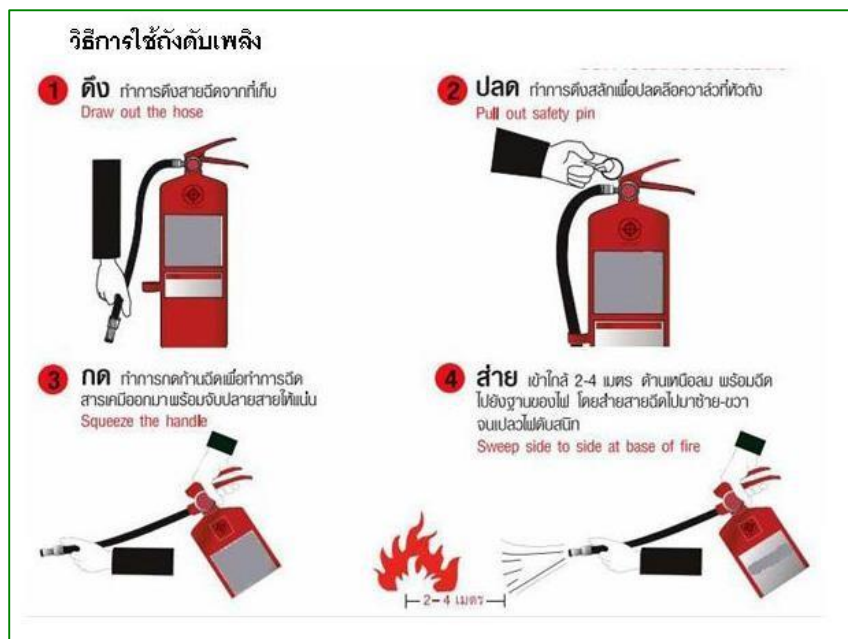
5. ชนิดโฟม สารเคมีภายในบรรจุโฟม เมื่อฉีดออกมาจะเป็นฟองโฟมคลุมผิวเชื้อเพลิงที่ลุกไหม้ จึงสามารถดับไฟได้ประเภท A B แต่ไม่สามารถนำไปดับไฟประเภท C ได้เพราะเป็นสื่อไฟฟ้า เหมาะสำหรับภาคอุตสาหกรรม ดับเชื้อเพลิงประเภททินเนอร์ และสารระเหยติดไฟ เป็นถังสีแสดนเลส

4. วิธีการใช้ถังดับเพลิง

1. เข้าไปทางเหนือลมโดยห่างจากฐานของไฟประมาณ 2-3 เมตร
2. ดึงสลักหรือลวดที่รั้งวาล์วออก
3. ยกหัวฉีดปากกรวยชี้ไปที่ฐานของไฟ (ทำมุมประมาณ 45 องศา)
4. ปั่นไกเพื่อเปิดวาล์วให้ก๊าซพุ่งออกมา
5. ให้น้ำดับไปตามทางยาว และกวาดหัวฉีดไปซ้ำ ๆ
6. ดับให้สนิทจนแน่ใจแล้ว จึงฉีดต่อไปข้างหน้า

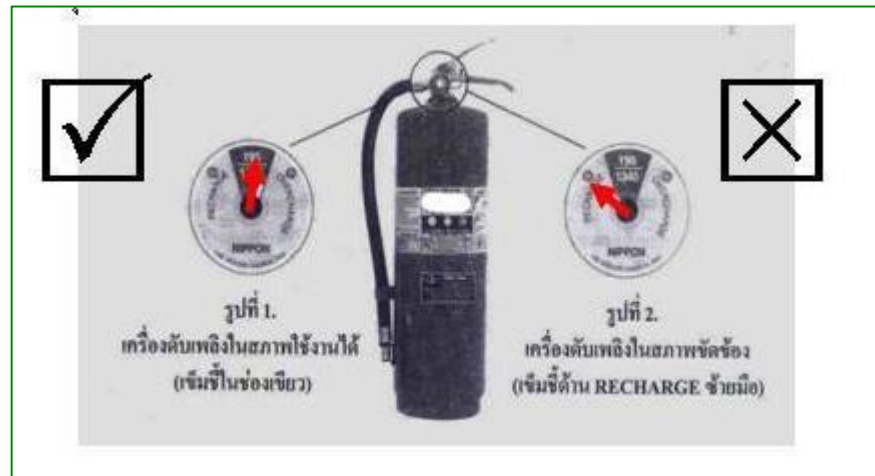
ในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้วางอยู่ในระดับต่างกัน ให้ฉีดจากข้างล่างไปหาข้างบน และถ้าน้ำมันรั่วไหล ให้ฉีดจากปลายทางที่รั่วไหลไปยังจุดที่รั่วไหล และเหตุเพลิงไหม้ที่เกิดจากอุปกรณ์ไฟฟ้า ที่มีกระแสไฟฟ้าไหลอยู่ ต้องรีบตัดกระแสไฟฟ้าก่อน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการลุกลามขึ้นมาอีกได้

5. วิธีการตรวจสอบถังดับเพลิง

1. ดูที่เข็มในมาตรวัด (Pressure Gauge) ของถังดับเพลิง เครื่องดับเพลิงที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ เข็มจะชี้ที่ช่องสีเขียว (สังเกตตามรูป) แต่ถ้าเข็มเอียงมาทางซ้ายแสดงว่าแรงดันไม่มี ต้องรีบนำไปเติมแรงดันทันที ซึ่งควรตรวจสอบเป็นประจำทุกเดือน
2. ตรวจสอบ สายฉีด หัวฉีด อย่าให้มีผิวดัน เป็นประจำทุกเดือน
3. ถ้าไฟไหม้ หรือกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง ให้ส่งไปตรวจสอบและบรรจุใหม่
4. สภาพบรรจุของถังดับเพลิงต้องไม่บวม หรือบวม และไม่ขึ้นสนิม
5. อายุการใช้งาน ถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง (ถังสีแดง) มีอายุประมาณ 5 ปี ชนิดฮาโลรอนวัน (ถังสีเขียว) และชนิดก๊าซ CO₂ มีอายุประมาณ 10 ปี

6. ถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง (ถังสีแดง) หากมีการใช้งานแล้ว ต้องนำไปเติมสารเคมีใหม่ทุกครั้ง

6. อุปกรณ์สำหรับป้องกันอัคคีภัย

1. อุปกรณ์ตรวจจับควัน (Smoke Detector)

2. อุปกรณ์ตรวจจับความร้อน (Heat Detector)

3. อุปกรณ์ใช้คนกดแจ้งเหตุไฟไหม้ (Manual Switch)

4. หัวฉีดน้ำดับเพลิงอัตโนมัติ สามารถฉีดน้ำโดยอาศัยหลักการเมื่ออุณหภูมิความร้อนสูง ในบริเวณ ที่เกิดเหตุ

5. สายฉีดน้ำดับเพลิง หัวฉีดดับเพลิง

7. การจำแนกประเภทผู้ป่วยและวิธีการอพยพผู้ป่วย

ในการอพยพผู้ป่วยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน จะมีการจำแนกประเภทผู้ป่วยตามอาการของโรคและความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง โดยแบ่งผู้ป่วยเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มผู้ป่วยประเภทที่ 1 หมายถึงผู้ป่วยในระยะวิกฤติ เช่น

- ผู้ป่วยหนักมาก หรือสิ้นหวัง
- ผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ
- ผู้ป่วยที่กระดูกต้นคอหัก และตรึงกับเตียงเพื่อตั้งคอ
- ผู้ป่วยหลังผ่าตัดวันแรก
- เด็กแรกเกิดที่ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ

กลุ่มผู้ป่วยประเภทที่ 2 หมายถึงผู้ป่วยในระยะวิกฤติแต่ยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เช่น

- ผู้ป่วยอัมพาตทั้งตัวหรือบางส่วน
- ผู้ป่วยหลังทำการผ่าตัด
- ผู้ป่วยที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ด้วยตัวเอง
- ผู้ป่วยแขนขาอ่อนแรง
- ผู้ป่วยเด็ก เด็กอ่อน

กลุ่มผู้ป่วยประเภทที่ 3 หมายถึงผู้ป่วยที่ช่วยตนเองได้หรือผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่รุนแรง

ในการอพยพผู้ป่วยประเภทที่ 1 และ 2 ต้องมีผู้ช่วยเหลือเนื่องจากผู้ป่วยไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ยกเว้นผู้ป่วยที่มีอาการหนักมากหรือเรื้อรัง ควรพิจารณาเคลื่อนย้ายเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนผู้ป่วยประเภทที่ 3 ให้ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองโดยการรวมกลุ่มกันและมีผู้นำอพยพไปยังจุดปลอดภัยหรือจุดรวมพล และอาจมอบหมายให้ช่วยอพยพผู้ป่วยที่ช่วยตนเองไม่ได้เต็มที่ (อ้างอิงจากคณะกรรมการดำเนินงานป้องกัน ระวังอัคคีภัยและภัยพิบัติ โรงพยาบาลหัวหิน, 2553) ซึ่งมีวิธีการอพยพผู้ป่วยดังนี้

1. วิธีการอพยพผู้ป่วยโดยการพยุงเดิน เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยที่รู้สึกตัว แต่แขนขาหรือขาข้างใดข้างหนึ่งเจ็บหรืออ่อนแรงการพยุงเดินมีวิธีการดังนี้ (มหาวิทยาลัยนเรศวร. คณะพยาบาลศาสตร์, 2560)

1. ผู้ช่วยเหลือยืนเคียงข้างผู้ป่วย หันหน้าไปทางเดียวกัน แขนข้างหนึ่งของผู้ป่วยพาดคอ
2. ผู้ช่วยเหลือจับมือผู้ป่วยไว้ ส่วนแขนอีกข้างหนึ่งของผู้ช่วยเหลือโอบเอวและพยุงเดิน

ภาพแสดงการอพยพผู้ป่วยโดยการพยุงเดิน (พิชญา สุธีวีระขจร, ๒๕๖๐)

2. วิธีการอพยพผู้ป่วยโดยการอุ้ม (นเรศวร. มหาวิทยาลัย. คณะพยาบาลศาสตร์, 2560)

1. การอุ้มโดยมีผู้ช่วยเหลือคนเดียว วิธีนี้ใช้กับผู้ป่วยที่มีน้ำหนักตัวน้อยซึ่งไม่มีบาดแผลรุนแรงหรือกระดูกหักโดยการซ้อนใต้เข่าและประคองด้านหลัง หรืออุ้มทาบหลัง
2. การอุ้มโดยมีผู้ช่วยเหลือมากกว่า 1 คน เหมาะสำหรับผู้ป่วยในรายที่ไม่รู้สึกตัว แต่ไม่ควรใช้ในรายที่มีการบาดเจ็บของลำตัว หรือกระดูกหัก

ภาพแสดงการอพยพผู้ป่วยโดยการอุ้ม (พิชญา สุธีวีระขจร, 2560)

3. วิธีการอพยพผู้ป่วยโดยการลาก วิธีนี้ใช้ในกรณีฉุกเฉิน เช่น เกิดไฟไหม้ ฯลฯ ที่ต้องเคลื่อนย้ายออกจากที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด (มหาวิทยาลัยนเรศวร. คณะพยาบาลศาสตร์, 2560)

1. ผู้ช่วยเหลือ ลากโดยใช้มือสอดใต้รักแร้ลากถอยหลังหรือจับข้อเท้าลากถอยหลัง ไม่ควรลากไปด้านข้างของผู้ป่วย
2. ระวังไม่ให้ส่วนของร่างกายผู้ป่วยโค้งงอ โดยเฉพาะส่วนของคอและลำตัว การลากจะลดอันตรายลงถ้าใช้ผ้าห่ม เสื้อหรือแผ่นกระดานรองลงตัวผู้ป่วย

ภาพแสดงการอพยพผู้ป่วยโดยการลาก (พิชญา สุธีวีระขจร, 2560)

3. วิธีการอพยพผู้ป่วยโดยใช้รถเข็นเปลนอนหรือรถเข็น (มหาวิทยาลัยมหิดล. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2560)

1. ในการใช้รถเข็นเปลนอนขึ้นลงทางลาดชัน ศีรษะของผู้ป่วยต้องอยู่สูงกว่าตัวเสมอ
 2. เข็นรถเข็นในทางตรง ไม่เข็นเอียง หรือเข็นแนวขวางช่องเปลนอน
 3. ตั้งหลักและระมัดระวังก่อนการเลี้ยวรถเพื่อไม่ให้เกิดแรงเหวี่ยงที่เป็นอันตรายกับผู้ป่วย
- ก่อนการเลี้ยวสำรวจการล็อกของล้อรถเข็นว่าพร้อมที่จะเลี้ยว

4. การเซ็นในทางขรุขระต้องเซ็นซ้ำ ๆ ให้ผู้ป่วยได้รับการกระทบกระเทือนน้อยที่สุด เพื่อลดความเสี่ยงที่จะทำให้ผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บ

ภาพแสดงการอพยพผู้ป่วยโดยใช้เปลเซ็นหรือรถเซ็น (พิชญา สุธีวีระขจร, 2560)

5. วิธีการอพยพผู้ป่วยโดยใช้เปลหาม (มหาวิทยาลัยมหิดล. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2560)

1. เริ่มต้นด้วยการอุ้มผู้ป่วยนอนราบบนเปล จากนั้นควรให้ผู้ช่วยเหลือคนหนึ่งเป็นคนออกคำสั่งให้ยกและหามเดิน เพื่อความพร้อมเพรียงและนุ่มนวล
2. ผู้ช่วยเหลือ 4 คน สองคนหามทางศีรษะ อีกสองคนหามทางด้านปลายเท้าและหันหน้าไปทางเดียวกัน โดยผู้ช่วยเหลือที่หามทางด้านปลายเท้าจะเดินนำหน้าหากต้องบีบ AMBU Bag (อุปกรณ์ช่วยเพิ่มปริมาณอากาศ ในกรณีผู้ป่วยไม่สามารถหายใจได้) จะทำได้สะดวก ยกเว้นการขึ้นที่สูงให้ศีรษะไปก่อน

ภาพแสดงการอพยพผู้ป่วยโดยใช้เปลเซ็น (สมาคมการดับเพลิงและช่วยชีวิต, 2560)

เบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉิน

ลำดับ	หน่วยงาน	บุคคลติดต่อได้	โทรศัพท์	โทรศัพท์มือถือ	หมายเหตุ
1	ศาลากลางจังหวัดนครพนม	ผู้ว่าราชการจังหวัด	0-4251-1515		
		รองผู้ว่าราชการจังหวัด (1)	0-4251-3866		
		รองผู้ว่าราชการจังหวัด (2)	0-4251-1286		
		นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	0-4251-1510	0-4251-1410	
		ปลัดจังหวัด	0-4251-1292		
		ป้องกันจังหวัด	0-4251-1142		
		สนง.ปภ.จ.นครพนม	0-4251-1025	0-4251-4065	
2	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	0-4251-2370		
		สน.ประปานครพนม	0-4251-1409	0-4251-3141	
		โทรศัพท์จังหวัด	0-4251-1500		
		ท่าอากาศยาน	0-4258-4212		
		นายกเทศมนตรีเมืองนครพนม	0-4251-3001	0-4258-7212	
		นายก อบจ.นครพนม	0-4251-5321	0-4251-6293	
		งานป้องกันฯ เทศบาลเมืองนครพนม	0-4251-1444		
		สายด่วน	199		
3	หน่วยทหารในพื้นที่	มทบ. 210 นพ.	0-4253-6882	0-4253-6881	
		ร.3 พัน 3	0-4251-1563-5	0-4253-6880	
		นพค. 22	0-4257-1191		
		ผู้บัญชาการ นรช.	0-4251-5921	0-4251-1894	
		ผู้บังคับ นรช. เขตนครพนม	0-42515-934		
		ผู้บังคับการตำรวจภูธรจ.นครพนม	0-4251-1088		
		ผู้กำกับการ สภ.เมืองนครพนม	0-4251-1266		
4	สื่อสารกับศูนย์ฯ อำเภอ	อำเภอเมืองนครพนม	0-4251-6091	0-4251-1222	
		อำเภอสรีสงคราม	0-4259-9084		
		อำเภอนาทม	0-4251-9188		
		อำเภอเรณูนคร	0-4257-9416		
		อำเภอท่าอุเทน	0-4258-1263		
		อำเภอนาหวา	0-4259-7011		
		อำเภอธาตุพนม	0-4254-1062		
		อำเภอปลาปาก	0-4258-9131	0-4258-9051	
		อำเภอโพนสวรรค์	0-4259-5067		
		อำเภอบ้านแพง	0-4259-1377		
		อำเภอนาแก	0-4257-1250		

ลำดับ	หน่วยงาน	บุคคลติดต่อได้	โทรศัพท์	โทรศัพท์มือถือ	หมายเหตุ
		อำเภอวังยาง	0-4257-7031		
5	ประชาสัมพันธ์จังหวัด	ประชาสัมพันธ์จังหวัดนครพนม	0-4251-1730		
		สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	0-4251-1569		
		สถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท นครพนม	0-4252-2821		
		สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม	0-4251-1410		
6	สื่อสารเครือข่าย	นายกสโมสรไลออนส์นครพนม	0-4251-1039		
		นายกสโมสรโรตารี่นครพนม	0-4251-3831		
		ประธาน อปพร.นครพนม	0-4251-1382	08-5743-3349	
		อาสาสมัคร VR ภูภัย	0-4251-1122		
		สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดนครพนม	0-4251-3002		
		กองร้อย อส.	0-4252-0846		
		แขวงการทางนครพนม	0-4251-1123		
		ขนส่งจังหวัดนครพนม	0-4251-1087		
		หอการค้านครพนม	0-4250-2007		
		สมาคมพ่อค้าจังหวัดนครพนม	0-4251-1480		
7	โรงพยาบาล	โรงพยาบาลนครพนม	0-4251-1422	0-4251-1327	
		โรงพยาบาลท่าอุเทน	0-4258-1013		
		โรงพยาบาลบ้านแพง	0-4259-1668 ต่อ	0-4259-1225	
		โรงพยาบาลนาหว้า	0-4259-7021 ต่อ 101		
		โรงพยาบาลโพนสวรรค์	0-4259-5064 ต่อ 303		
		โรงพยาบาลธาตุพนม	0-4254-1735 ต่อ	0-4251-2463	
		โรงพยาบาลนาแก	0-4257-1235		
		โรงพยาบาลเรณูนคร	0-4257-9235		
		โรงพยาบาลปลาปาก	0-4258-9103 ต่อ	0-4258-9077	
		โรงพยาบาลนาทม	0-4251-9179		
		โรงพยาบาลศรีสงคราม	0-4259-9230		
		วิทยาลัยพยาบาล	0-4251-2192		
		กองอนามัยเทศบาล	0-4251-3472		
8	สาธารณสุขอำเภอ	สสอ.ท่าอุเทน	0-4255-1105	0-4258-1258	
		สสอ.บ้านแพง	0-4259-1226		
		สสอ.นาหว้า	0-4259-7096		
		สสอ.โพนสวรรค์	0-4259-5052		

ลำดับ	หน่วยงาน	บุคคลติดต่อได้	โทรศัพท์	โทรศัพท์มือถือ	หมายเหตุ
		สสอ.ธาตุพนม	0-4254-1219		
		สสอ.นาแก	0-4257-1218		
		สสอ.เรณูนคร	0-4257-9228		
		สสอ.ปลาปาก	0-4258-9075		
		สสอ.นาทม	0-4251-9184		
		สสอ.ศรีสงคราม	0-4259-9150		
9	สถานีตำรวจ	สภ.เมืองนครพนม	0-4251-1266		
			0-4251-1232	0-4251-5680	
		สภ.บ้านกลาง	0-4257-5445		
		สภ.ท่าอุเทน	0-4258-1323		
		สภ.บ้านแพง	0-4259-1377		
		สภ.ศรีสงคราม	0-4258-8081		
			0-4259-9177		
		สภ.ธาตุพนม	0-4254-1266		
		สภ.หลักศิลา	0-4254-1457		
		สภ.นาแก	0-4257-1256		
		สภ.พระซอง	0-4258-3131		
		สภ.หนองบ่อ	0-4251-4614		
		สภ.ปลาปาก	0-4258-9045		
		สภ.กุดน้ำใส	0-4257-9080		
		สภ.หนองฮี	0-4258-5070		
		สภ.เรณูนคร	0-4259-7086	0-4257-9449	
		สภ.นาโพน	0-4257-9626		
		สภ.นาหว้า	0-4259-7086		
		สภ.โพนสวรรค์	0-4259-5097		
		สภ.นาทม	0-4251-9181		
		สภ.วังยาง	0-4257-7010		
10	สนง.ทรัพยากรธรรมชาติ	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0-4251-1505		
	จ.นครพนม	จังหวัดนครพนม			
11	สถานีควบคุมไฟป่า จ.นพ.		08-7222-7092		
12	หน่วยบินตำรวจ	หน.หน่วยบินตำรวจ จ.นครพนม	0-4251-1404		

ลำดับ	หน่วยงาน	บุคคลติดต่อได้	โทรศัพท์	โทรศัพท์มือถือ	หมายเหตุ
13	สน.ปภ.จ.นครพนม	ทน.สนง.ปภ.จ.นครพนม	0-4251-4065	08-4428-5399	
		ฝ่ายอำนวยการฯ	0-4251-1025	08-1954-8917	
		ฝ่ายป้องกันฯ		08-3286-4986	
		ฝ่ายสงเคราะห์ฯ		08-7362-1783	
14	โครงการควบคุมไฟฟ้าอัน		08-1930-7540		
	เนื่องจากพระราชดำริใน				
	พื้นที่บ้านเล็กในป่าใหญ่				

บรรณานุกรม

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. คู่มือปฏิบัติงานตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย (2558). [Online]. เข้าถึงได้จาก. http://www.disaster.go.th/upload/download/file_attach/561b676cc3e76.pdf (30 มกราคม 2561)
- คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. แนวการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย. [Online]. เข้าถึงได้จาก. [ngs/host1.HOSPITAL/My%20Documents/Downloads/2559 แนวการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย+%25281%2529.pdf](http://ngs/host1.HOSPITAL/My%20Documents/Downloads/2559%20แนวการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย+%25281%2529.pdf) (16 มกราคม 2561)
- ความรู้เรื่องถึงดับเพลิงเบื้องต้น. [Online]. เข้าถึงได้จาก <https://pantip.com/topic/30916128> (3 กุมภาพันธ์ 2561)
- โรงพยาบาลบางแก้ว. แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและระงับอัคคีภัย. [Online]. เข้าถึงได้จาก. [http://www.bkhc.moph.go.th/th/Standards-of-Conduct/EN V/WI% A7.pdf](http://www.bkhc.moph.go.th/th/Standards-of-Conduct/EN%20V/WI%20A7.pdf) (26 มกราคม 2561)
- โรงพยาบาลศิริราช. แผนระงับอัคคีภัย. [Online]. เข้าถึงได้จาก. http://www.si.mahidol.ac.th/th/division/fire/div_servicedivisiondetail.asp?div_id=4&sv_id=1 (16 มกราคม 2561)
- สำนักงานปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. แนวการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย. (2556) [Online]. เข้าถึงได้จาก. [http://www.oshthai.org/attachments/ article/114/114-1.pdf](http://www.oshthai.org/attachments/article/114/114-1.pdf) (16 มกราคม 2561)
- สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2559). แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย. (ปรับปรุงครั้งที่ 2) [Online]. เข้าถึงได้จาก. http://exten.pn.psu.ac.th/web/MIS2016/_file_to_upload/Forms/files_1937.pdf (24 มกราคม 2561)
- เส้นทางอพยพหนีภัยของผู้ป่วยใน กรณีอาคารสูงในโรงพยาบาลของรัฐ (2560) [Online]. เข้าถึงได้จาก. <https://cuir.car.chula.ac.th/dspace/bitstream/123456789/58502/1/5973380725.pdf>

ประวัติผู้เขียน

นายเนตรพรหมินทร์ พุทธา

ตำแหน่ง บรรณารักษ์

สังกัด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

อาคารบรรณราชนครินทร์ เลขที่ 167 หมู่ 8 บ.เนินสะอาด ต.นาราชควาย อ.เมือง จ.นครพนม
48000

ประวัติด้านการป้องกันภัย

1. สมาชิกอาสาสมัครกู้ชีพ กู้ภัย อำเภอเรณูนคร (EMS)
2. อาสาสมัครพนักงานวิทยุสมัครเล่น นามเรียกขาน E24 NFS
3. ผ่านการอบรมหลักสูตรการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ดิน น้ำ ลม ไฟ) ปี 2560
4. ผ่านการอบรมหลักสูตร กอ.รมน. ปี 2539 (ราชนาวิ)